І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
New York's Telephone:
BArclay 7-4125

РІК LXVIII Ч. 70. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 18-го КВІТНЯ (APRIL) 1961 ЦЕНТІВ 12 CENTS No. 70. VOL. LXVIII.

ПОЧАЛАСЯ І РОЗГОРТАЄТЬСЯ БИТВА ЗА КУБУ

Противники режиму Кастра висадились у багатьох місцях Куби та почали інвазію; Рівночасно почалось повстання внутрі країни, позначене багатьма саботажами. Комунікаційні зв'язки з Кубою перервані

Мапка Куби із зазначенням Східньої провінції, із побережжя якої почалася інвазія кубинських антикастровських збройних сил на Кубу.

У понеділок, 17-го квітня вранці, радіовисильні подали нову вістку, що на Кубі почалось те, що можна вважати битвою за цю країну як з'єднання кубинських противників відданого Москві режиму прем'єра Фіделя Кастра висадились в багатьох місцях східньої і південної Куби та почали і розгортають похід проти сил Кастра. Висадка добре вишколених поза межами Куби кубинських повстанців, між якими є чимало колиш. партизанів, що під проводом Кастра боролися проти режиму попереднього диктатора Баттісти, спочатку не натрапляла на більший спротив, хоч можливість такої висадки можна було передбачати після останніх подій. Рівночасно інформують, що внутрі країни почалась широка хвиля саботажів, а уряд Кастра покликав до служби змобілізовану на такий випадок міліцію. В понеділок вранці, як наспіли перші вістки про початок битви за Кубу, всі комунікаційні лінії получення з тією країною були перервані. Головні сили повстанців мали висадитись у провінції Оріенте, як також в ряді місць південних провінцій Куби, що свого часу служили випадовою базою для повстання проти Баттісти. Д-р Міро Кардона, президент кубинської Визвольної Ради, потвердив в Ню Йорку, що очолюваний ним рух спротиву проти прокомуністичного і промосковського режиму Фіделя Кастра почав визвольну війну проти Кастра інвазією кубинських втікачів іззовні та повстанням внутрі Куби. Теперішні інформації про битву за Кубу попередили такі події з кінцем минулого тижня: Кастро в промові на похоронах 8-ох жертв, який відбувся в неділю 16-го квітня, заявив, що це є жертви американського терору. Кубинський прем'єр не вірить, що кубинські летовища бомбардували таки його власні летуни, він твердив, що літаки прибули з американської бази Гвантанамо, але, не можучи туди вернутися після бомбардування втекли на Флориду, або до Гватемалі. Кастро домагається, щоб ЗДА поставили як свідків цих летунів перед Об'єднані Нації, де можна б було ствердити, що це дійсно летуни з кубинського летунства. В своїй промові Кастро вперше назвав свою революцію „соціялістичною революцією", яку здійснює кубинський нарід „під носом янкі". Після цих слів чути було з юрби голоси: „Фідель, Хрущов, ми є з вами обидвома!". Кастро порівнав бомбування кубинського летовища із атакою японців в 1941-му році на Перл Гарбор, і додав, що японці не старалися скинути з себе відповідальности за ту атаку. Уряд ЗДА відмовився давати якінебудь вияснення в справі бомбування Куби. Журналісти не можуть знайти вияснення, чому не подано прізвищ летунів, хоч їх фота були вміщені в часописах разом із тим літаком, що прибув до Маямі на Флориді. Сам летун казав, що він є летуном на службі Кастра, і що працював на летовищі в Сан Антоніо де льос Баньос у віддалі 25 миль від Гавани.

15-го квітня три кубинські літаки бомбардували летунські бази на Кубі, бо кубинські летуни виступили проти прокомуністичного диктатора Кастра. Ці літаки є типу старих американських літаків типу Б126, але вони були тепер в службі кубинського летунства, бо були куплені кубинським урядом диктатора Баттісти. Бомблено летунські бази під Гаваною, летовище Лібертад, летовище в Антоніо де льосБаньоз і летовище в Сантіяґо де Куба. Ці літаки випускали ракети на летовища. Прем'єр Кастро негайно зарядив мобілізацію всіх збройних сил і цивільної міліції. Кастро заявив, що якщо це бомбардування є початком інвазії на Кубу, то його країна буде боронитися залізною рукою, і знищить ворога, що схоче дістатися на кубинську землю. Один із цих літаків прилетів на Флориду і просив у ЗДА права азилю. Кубинський президент Освальдо Дортікос Торрадо заперечив був в суботу що кубинські літаки збунтувалися і втекли до ЗДА. Він твердив, що це були літаки із ЗДА, які бомбили кубинські летовища. Але президент Кубинської Революційної Ради д-р Хозе Міро Кардона заявив у Ню Йорку, що ці летуни вже довший час мали зв'язок із кубинськими революціонерами за кордоном і що вони довший час плянували показати Кастрові, що кубинський нарід є проти нього, і що збройні сили на Кубі є проти режимуКастра. Д-р Кардона заявив, що тепер не передбачається інвазії на Кубу, бо це зроблять революціонери демократи тоді, коли вважатимуть це конечним. Д-р Кардона заявив, що останні події свідчать про те, що на Кубі нарід є проти Кастра, і що кубинський комуністичний диктатор фальшиво кричить про інвазію на Кубу з інших країн. Три летуни, які прибули до ЗДА дістали право азилю в ЗДА але їх побут не є відомий, аніне подано їх імен, щоб не шкодити їх родинам на Кубі, як про це заявив директор місцевого іміґраційного уряду в Маямі Едвард Аренс. Боротьба на Кубі почалася ще в п'ятницю 14-го квітня, коли в Гавані загоріляся внаслідок вдалого саботажу найбільша крамниця Ель Екванто. Цілий день кубинські радіові і телевізійні станції повідомляли населення, що це діло саботажистів, які працюють за американські гроші. Увечері в п'ятницю, коли ця крамниця згоріла, зібрана під палацом президента юрба викрикувала проти „імперіялізму янкі" і домагалася смерти для всіх терористів. З п'ятниці на суботу вибухла була ще одна пожежа на передмісті Гавани, але її вдалося погасити, і шкода виносить тільки 3.000 пезів ($3.000). Тоїж ночі в Гавані вибухло 8 бомб, які спричинили матеріяльні втрати. Пожежі були і з місті Сантіяґо де Куба, а в Пінар дель Ріо саботажисти спалили цукрові трощі в кількості 6.250.000 фунтів.

Фідель Кастро розпачає і погрожує

ВЛАДИКА КИР ЙОСИП ШМОНДЮК ДОВЕРШИВ ВРОЧИСТОГО ПОСВЯЧЕННЯ ПЛОЩІ ПІД БУДОВУ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПАРАФІЯЛЬНОЇ ШКОЛИ В ДЖЕРЗІ СИТІ

Джерзі Ситі. — Місцева Українська Громада, зокрема українська католицька парафія св. Петра і Павла з всч. о. Антоном Борсою на чолі, мала минулої неділі, 15-го квітня велику врочистість посвячення площі під будову нової парафіяльної школи при Берґен і Бентлі вулицях. Врочистість відбулася о 4-ій годині по полудні і на той час припинився навіть зливний дощ, що тривав упродовж дня. Вже на деякий час перед початком врочистости громадяни заповнили велику площу. Між приявними були всі комішенери міста з посадником Чарлзом Вітковським на чолі. Один з цих комішенерів, відомий знавець східньо-европейських проблем та відомий приятель українців, Джеймс Морей, посилає своїх дітей до школи св. Петра і Павла. Крім багатьох місцевих громадян, в урочистості взяло участь багато представників інших громад та центральних установ, між ними й три члени Екзекутиви УНСоюзу: виконуючий обов'язки головного предсідника Йосип Лисогір, головний касир Роман Слободян та головний секретар д-р Ярослав Падох. Владика Кир Йосип Шмондюк, адміністратор филаделфійської архиєпархії, довершив врочистости посвячення площі в асисті місцевих священиків, всч. о. Антона Борси і всч. о. Зиновія Бачинського та численного позамісцевого духовенства: всч. о. Мих Польовий, канцлер Консисторії з Филаделфії, всч. о. монс. Ярослав Ґабро, декан з Перт Амбою, всч. о. Вол. Білинський з Пасейку, всч. о. Р. Боднар з Елизабету, всч. о. П. Греськів, всч. о. Ол. Крохмальний, всч. о. Кіндій, всч. о. Федорик зі Стемфорду, всч. о. Лаптута з Нюарку та інші.

Врочистість почалася приходом Владики і духовенства на площу. Їх попередив похід учнів школи. Опісля відбулась врочистість посвячення. Владиці і священикам відповідали диригенти парафіяльних хорів мґр. Осип Стецура, мґр. Остап Улицький, п. Іван Задорожний та п. Добош. Проєкт нової школи виконав відомий наш архітект інж. Аполінарій Осадца, також приявний на врочистості. Нова школа матиме приміщення на 500 дітей і коштуватиме кругло пів мільйона долярів, що їх повинні скласти парафіяни. Нова школа буде найбільшим досягненням місцевої громади, яка вже оправдано може гордитись збудованим два роки тому новим Народним Домом, одним з найкращих того роду українських домів в цій країні.

Москва провела основну чистку в компартії й уряді Таджикістану

Москва. — Згідно з повідомленням, опублікованім в офіційному органі Комуністичної партії Совєтського Союзу „Правді", в центрально-азійській Таджикській ССР звільнено цілий ряд діячів із їх керівних становищ в партії й уряді центральноазійської совєтської республіки. Як причину звільнення подано „великі політичні помилки" комуністичних керівників названої республіки і зокрема фальшування ними даних про місцеву продукцію бавовни. Крім першого секретаря компартії Таджикістану Турсунбая Ульджабаєва і прем'єра її уряду Назарно Доджудоєва, що втратили не тільки свої посади, але й були виключені з партії, чистка окопила ще цілий ряд членів ЦК цієї партії й республіки, між ними другого секретаря таджицької компартії Петра С. Обросова, заступника прем'єра Барата Додобаєва, заступника голови місцевого совнархозу К. Усупова, першого секретаря Ленінбадського обласного комітету Халіка Ібрагімова та інших. На місце Ульджабаєва призначено Джабата Р. Расулова, колишнього заступника міністра рільництва СССР і становище прем'єра зайняв Абдуляхад К. Кахаров. На становище другого секретаря ЦК компартії Таджикістану призначено І. Г. Коваля. Відбулася вся ця чистка під наглядом члена ЦК КПСС, Фрола Л. Козлова, присланого спеціяльно із Москви.

ОН закінчили дебати над справою Конґа — відкинули внесення СССР

Об'єднані Нації. — Генеральна Асамблея закінчила в минулу суботу 15 ц. м. затяжні дебати над справами Конґа, прийнявши цілу низку постанов та перевівши голосування над багатьма зголошеними резолюціями і поправками до них. Найважнішу постанову прийнято внаслідку неґативного голосування, а саме, через відкинення совєтського внесення, що пропонувало скасувати право генерального секретаря Гаммершилда керувати місією ОН в Конґо і приймати на власну руку рішення. Далі, рішено вимагати, щоб Бельгія відкликала з Конґа всіх своїх військових та цивільних дорадників і добровольців, але відкинено зголошений групою азійсько-африканських держав, підтримуваних Совєтами, внесок, який ставив ултимативний термін трьох тижнів для евакуації всіх бельгійців і погрожував Бельгії санкціями. Рішено змагати до скликання конґолівського парляменту, але відкинено додаток, що назначував ультимативний термін. Протибельгійський настрій зріс в Об'єднаних Націях внаслідку звідомлення, що його саме тепер надіслав урядуючий голова місії ОН в Конґо, суданець Меккі Аббас, про білі добровольчі з'єднання, які борються по стороні катанґського президента Мойсе Чомбе. В минулому тижні 30 таких білих добровольців — англійців, південних африканців, італійців, греків — піддалися військам Об'єднаних Націй. Вони склали детальні зізнання, на основі яких ствердженo, що акцією вербування добровільців для згаданого катанґського ватажка поза спиною Об'єднаних Націй дійсно керують бельгійці, які втримують для цього станиці в різних країнах світу. 7-членна делеґація членів ОН буде старатися примирити розсварених конґолійців, а 4-членна комісія прослідить справу вбивства кол. прем'єра Патріса Люмумби.

Тексасці щиро вітають Аденауера у своєму стейті

Фредріксбурґ, Тексас. — 16-го квітня німецький канцлер Кондрат Аденауер разом із віце-президентом Линдоном Б. Джансоном прибув до Тексасу, як гість того стейту. Він прибув на прийняття, яке відбулося на виставковій площі повіту Джілеспай, де його оваційно вітали. Поважний 85-річний Аденауер був здивований цим гарячим привітом, але пізніше він призвичаївся до веселого настрою присутніх і дозволив собі покласти на голову великий ковбойський капелюх. На прийнятті були люди з далеких міст Тексасу, і таким чином німецький канцлер був гостем цілого стейту Тексас. Канцлер разом із віце-президентом прибули до Остіну, столиці Тексасу, де їх на летовищі привітав губернатор стейту Прайс Деніел, а оркестра відограла німецький і американський гимни. Канцлер летів гелікоптером до місцевости Стовиволлу, де міг бути присутнім на римокатолицькій Службі Божій. Перед церквою його вітала 1.000-юрба присутніх. Під час прийняття канцлер був мило здивований тим, що численні промовці його вітали німецькою мовою та написами в німецькій мові. Аденауер затримається в Тексасі два дні.

Д-р Мирон Зарицький переобраний на голову Відділу УЛТА в Ню Йорку

Ню Йорк (Ю. К.). — Д-р Мирон Зарицький був переобраний на голову метрополітального Відділу Українського Лікарського Товариства Америки в результаті річних загальних зборів того Відділу, що відбулися минулої суботи, 15-го квітня, в приміщеннях Українського Інституту Америки. Збори відкрив, вітаючи приявних, д-р М. Зарицький, а проводила ними президія з д-ром Тарасом Шеґединoм, як головою, і д-ром Ю. Кушніром, як секретарем. Від Головної Управи вітав Відділ д-р Богдан Макарушка. Метрополітальний Відділ УЛТА, що охоплює великий Ню Йорк та довколишні громади, нараховує 169 членів-лікарів, в тому половину активних в Т-ві. Після звітів та абсолюторії дотеперішньої управи Відділу, до нової управи, крім д-ра М. Зарицького, як голови, були обрані або переобрані: д-р Роман Граб і д-р Богдан Панчук — заступники голови, д-р Андрій Тершаковець — секретар, д-р Степан Нечай — скарбник та д-р Ю. Кушнір, д-р Ю. Трухлий і д-р К. Рогозинський — контрольна комісія. Обрано також делеґатів на загальний з'їзд УЛТА, що має відбутись цим разом в Ню Йорку в готелі Комодор в днях 27 і 28 травня ц.р. В дебатах над звітами і працею Відділу віддано багато уваги актуальним професійним і громадським справам та рішено продовжувати і збільшувати та затіснювати співпрацю з громадськими установами та давати їм моральну і матеріяльну підтримку. Пожертви Відділу на народні і харитативні цілі впродовж звітового року виносили 600 долярів, не враховуючи в це, очевидно, часто поважних індивідуальних пожертв поодиноких лікарів, членів Відділу. На зборах з каси Відділу асигновано 100 дол. на фонд будови пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні.

Рівночасно відбулися збори допоміжної організації жінок лікарів, що займається висилкою ліків потребуючим українцям в Европі та опікується вдовами і сиротами по лікарях. До нової управи цієї організації були обрані пані: Олена Терлецька — голова, М. Макарушка — заст. голови, С. Олесницька — секретар, Ярослава Крижанівська — скарбник, Ольга Рогозинська і Ольга Панчук — члени управи.

КОЛ. ПРЕМ'ЄР ЛЯОСУ ПРИБУВ ДО МОСКВИ — ВІДЛЕТИТЬ ДО ВАШИНҐТОНУ

Москва. — В минулу неділю прилетів до Москви попередній прем'єр Ляосу Суванна Фоума, який пропаґує „невтралізм" тієї країни, спирався на ляоських комуністах і в очах Москви та Пейпінґу все ще є „леґальним" ляоським прем'єром. Суванна Фоума роз'їздить по закордонних столицях, був у Парижі й Лондоні, безпосередньо перед Москвою відвідав в Югославії Тіта, а на вівторок цього тижня був очікуваний вже у Вашинґтоні. Суванну Фоуму привітали на летовищі совєтський міністер закордонних справ Андрей Громико й перший віце-прем'єр Алєксєй Косиґін, наче урядуючого прем'єра чужої держави. Американський амбасадор Люеллин Томпсон не вийшов йому на зустріч, бо З'єдинені Держави визнають за леґального прем'єра Ляосу Буна Ума однак з уваги на те, що американський уряд запросив того ляоського діяча на нараду до Вашинґтону, не є виключена розмова Томпсона з Фоумою. В півтори години після того, як Фоума приїхав до Москви, Громико запросив до себе англійського амбасадора Франка Робертса і вручив йому новий совєтський меморіял у справі Ляосу. Здогадуються, що це нове совєтське крутійство в справі припинення збройних дій в Ляосі. В минулу п'ятницю американський амбасадор Люеллин Томпсон в Москві вручив совєтському міністрові закордонних справ Андреєві Громикові нову ноту з вимогою, щоб Совєти приспішили заходи задля осягнення військового перемир'я в Ляосі. Томпсон висловив Громикові „розчарування і стурбування" Вашинґтону у зв'язку з тактикою зволікання, чи пак наспраді явного саботування пляну замирення в Ляосі, що його зголосив був в імені Заходу англійський амбасадор у Москві ще 23 мин. місяця. Совєти ніби погодились на цей плян вже 1 квітня ц.р., але від того часу не тільки нічого не зробили в напрямку його реалізації, але ще й посилили свої воєнні достави комуністам в Ляосі. Річ у тому, що Совєти і Англія були „спонзорами" Женевської конференції з 1954 року, на якій покликано до життя Ляоську суверенну державу і тому, за тим західнім пляном, тепер СССР і Англія мали б переводити там „замирення" — шляхом військового перемир'я, відновлення тричленної міжнародньої комісії та скликання 14-членної міжнародної конференції. СССР явно зволікає, щоб в міжчасі ляоські комуністи здобули нові терени й нові успіхи, які дали б їм упривілейоване становище на згаданій міжнародній конференції. Але ЗДА тепер знову зробили тільки свої „застереження" — не подавши ніякого ультимативного терміну, до якого Совєти мали б припинити свою дволичну гру в Ляосі. Наради, що їх проведуть в цьому тижні у Москві й Вашинґтоні у зв'язку з відвідинами Суванни Фоуми мають стати вирішними для дальших подій в Ляосі — твердять газети.

Оборонець Айхмана заповідає скаргу проти Західньої Німеччини

Єрусалим. — Оборонець нациста Адольфа Айхмана, який відповідає перед судом в Єрусалимі за заплянування і керування акцією вбивства кругло шістьох мільйонів жидів за влади Гітлера, д-р Роберт Серваціюс, заявив, що він жадатиме від уряду Західньої Німеччини, щоб той уряд взяв в опіку Айхмана проти судження його ізраїльським судом, та що він скаржитиме уряд Західньої Німеччини за шкоди, що їх понесе його клієнт, Айхман, від ізраїльських властей. Західньо - німецький офіційний обсерватор на судовій розправі Айхмана, д-р Ганс Стеркен, негайно заявив журналістам, що Західня Німеччина не думає вимагати від Ізраїлю, щоб видати Айхмана Західній Німеччині, ані не думає квестіонувати леґальність ізраїльського суду. Заява Серваціюса прийшла в минулу п'ятницю 14 ц. м., у 5-му дні судової розправи, яка тривала всього одну годину і 45 хвилин. У тому дні жидівський прокуратор Ґідеон Гавзнер закінчив свою дводенну арґументацію на правосильність ізраїльського суду. Серваціюс відповів йому всього півгодинною реплікою, після чого головуючий на суді суддя Моше Ляндав заповів, що він проголосить у понеділок 17 ц. м. рішення трибуналу в справі правосильности ізраїльського суду над Айхманом. Нема сумніву, що трибунал затвердив правосильність суду і розправа буде продовжуватись. Але зацікавлення нею потахло зараз у першому тижні, при чому у великій мірі причинилась до цього сенсація з совєтським астронавтом.

В Ізраїлі арештовано полковника шпигуна СССР

Єрусалим. — Ще 31 березня ц. р. арештовано, але щойно тепер це виявлено, — ізраїльського полковника Ізраеля Беера, колишнього заступника шефа операцій у війні жидів з арабами в 1948 р. 58-річний полк. Беер, який колись боровся в Міжнародній бриґаді в еспанській громадянській війни та прибув до Палестини в 1938 р., тепер на пенсії, але він користувався все близьким довір'ям прем'єра Давида Бен Ґуріона, який дав йому навіть свої приватні документи для написання історії згаданої ізральсько - арабської війни. Арештований полк. Беер склав широкі зізнання, в яких признався, що від кількох років стояв на шпигунській службі „одної комуністичної держави". Він передавав шпигунські інформації якомусь „дипломатові". В хвилині арештування Беера знайдено в його домі багато військових документів.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Кеннеді** 22-го і 23-го квітня з літаконосця „Індепенденс" обсервуватиме летунські маневри, що відбудуться коло узбережжя Флориди. На літаконосці разом із Президентом будуть ще секретар оборони Роберт МекНамара і секретар фльоти Джан Ф. Коннеллі. Вони увійдуть на літаконосець в Мейпорті на Флориді 22-го квітня і залишать його 23-го квітня. Пресовий секретар Білого Дому П'єр Салінґер заявив, що ці вправи не є у зв'язку на заплянованим на той час першим пробним летом американського астронавта, що має відбутися з летунської бази Кейп Канаверал на Флориді.

● **В Білому Домі** зорганізовано шкільку для трирічної донечки Президента Кероліни, яка разом із своїми 10 приятелями ровесниками буде в цьому передсадочку навчатися три рази в тижні, у вівторок, середу і п'ятницю від 10-ої години перед полуднем до полудня в окремій кімнаті на третьому поверсі. Діти будуть під доглядом пані Енн Мейфілд. Це є перша цього роду „шкілка" в Білому Домі, бо внуки президента Айзенгавера бавилися без окремого вчительського догляду.

● **Директор** канадійської фірми „Дав Хемікал" Ле Рой Смайтерс, промовляючи в Ню Йорку, стверджував, що платничий дефіцит Канади є більший як ЗДА. Від 1955-го року Канада кожного року видає на один більйон долярів більше на закуп товарів за кордоном, ніж продає за кордон. В 1960 році платничий дефіцит виносив $1,2 більйона. Канадійський уряд старається зменшити цей дефіцит.

● **Місячник „Бизнес Комент"** повідомляє, що механізація праці на фармах спричиняє те, що число малих фарм зменшується, а число великих фарм збільшується. Перепис населення з 1960 року показує, що від 1954 до 1959 року число великих фарм зросло на 36 відсотків, а в цьому самому часі кількість малих фарм зменшилася на 23 відсотки.

● **Президент** Американських Летунських Ліній С. Р. Смит передбачає, що в 1975 році американці літатимуть транспортовими літаками зі швидкістю, більшою як швидкість звуку. Смит вірить, що американці перші збудують такі літаки, що будуть із такою швидкістю возити пасажирів.

У СВІТІ

● **Німецький літак,** що привіз 7 тони зброї для катанґського президента Мойсе Чомбе в Конґо, був замовлений бельгійською летунською компанією „Сабена" і прилетів порожній з Гамбурґу до Брюсселю. Там його навантажено зброєю. Західня Німеччина рішуче заперечує, наче б вона знала, що літак призначено для транспорту зброї, а так само бельгійський уряд твердить, що він не дав дозволу на експорт зброї.

● **У Західньому Берліні,** на теренах так званого Груневальського саду, американський військовий гарнізон силою 3,000 вояків перевів в минулому тижні маневри під командуванням ген. Чарльза Джонсена.

● **Англійський прем'єр** Геролд Мекміллен заявив в англійському парляменті в минулий четвер, що Англія і З'єдинені Держави вважають дві справи за „пробний камінь" доброї волі Совєтського Союзу направити відносини з Заходом: атомову конференцію в Женеві і відношення СССР до Об'єднаних Націй. Передтим казалось, що таким „пробним каменем" є справи Ляосу і Конґа. В усіх цих справах Москва виявляє злу волю.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Забава у фікції в ОН

Минулого тижня на Генеральній Асамблеї та в її двох Політичних Комісіях велися наради над кількома справами, що їх можна б охрестити як фікції з погляду практичної вартости прийнятих постанов.

І так, Генеральна Асамблея прийняла рішення імпонуючим числом 95 голосів з засудженням расової політики Південно-Африканського Союзу. Хоч гострішу резолюцію в цій самій справі відкинуто, а в прийнятій резолюції доручено членам ОН „сепаратно й колективно" старатися змінити ту расову політику, все одно ця резолюція безвартісна, бо Південно - Африканський Союз демонстраційно не брав участи в нарадах і заповів наперед, що ніяка резолюція Об'єднаних Націй в цій справі не буде його зобов'язувати. У Політичній Комісії радили над пропозицією об'єднання Кореї. Це безнадійна справа, подібна до справи поділеної Німеччини. І тут і там завинили передусім західні альянти, які самі в договорах в Ялті і Потсдамі погодилися на внесок Сталіна щодо поділу світу на „сфери впливів", згідно з цим принципом поділили Корею та Німеччину і впустили росіян до Північної Кореї, де раніше їхня нога не стояла, самі дали нагоду большевикам до збройної аґресії проти Південної Кореї, а після того погодились у військовому перемир'ї на „статус кво", себто на 38-му паралелю, що перетинає живе тіло корейського народу. Об'єднані Нації не мають ніякої реальної можливости провести об'єднання Кореї, бо комуністи ставлять за передумову попереднє відкликання американських військ з Південної Кореї, а Америка і ввесь світ знають, що на другий день після від'їзду відтіль американців вступили б туди північно - корейські та китайські комуністичні війська. Врешті третя „фікційна" справа, що породжує в Об'єднаних Націях потоки слів і стирти записаного паперу — це скарга Куби на „імперіялізм" Америки. Очевидно, Об'єднані Нації не можуть „засудити" Америки по лінії закидів Фіделя Кастра. Але й усі рекомендації на „мирне поладнання спору" не мають практичного глузду, бо й ті, які рекомендують таке, здають собі справу, що йде тут не про спір між Кубою та З'єдиненими Державами, а про перетворювання Куби на арсенал і випадну базу Совєтського Союзу, і що тому не існує ніякої плятформи для „мирного полагодження конфлікту".

Нещастям Об'єднаних Націй є те, що вони дедалі більше затрачують характер реально - політичної установи, здатної розв'язувати поважні міжнародні проблеми. Якщо центральною проблемою світу є нинішні перегони у збросні, спричинені імперіялістичним гоном Совєтського Союзу, то найбільшою фікцією, яка покутує в скляному палаці Об'єднаних Націй, є проблема міжнародного роззброєння. Загальне зрозуміння неможливости не тільки розв'язати її, але й зрушити з мертвої точки, продиктувало всім членам Об'єднаних Націй з полегшею відітхнути, коли ЗДА і СССР рішили взагалі відкласти цю справу до осінньої сесії Генеральної Асамблеї. Здавалося, що минулорічний заклик Конґа до Об'єднаних Націй рятувати його від хаосу дасть Об'єднаним Націям нагоду доказати свою „реальність" і свою корисність. Близько 10-місячний досвід розбив ці надії і ще глибше занурив ОН у вир суперечних міжнародних течій і інтересів.

Минулого тижня з гострою критикою ОН виступив французький президент де Ґоль. Президент Кеннеді правильно заявив, що Москва і Париж не мають ніякого взаємного порозуміння в своїй неґації супроти Об'єднаних Націй. Коли СССР хоче знищити Об'єднані Нації, як перешкоду для осягнення його цілей, то Франція не бачить користи з ОН, коли вони спаралізовані приявністю в них Совєтського Союзу. Так чи інакше — роля Об'єднаних Націй щораз трудніша і щораз більше обмежується справами, в яких можна тільки говорити і приймати паперові ухвали — без практичної вартости.

Успіх . . . за всяку ціну

Чим більше шуму роблять Совєти навколо кругосвітнього лету космічного екіпажу „Восток" із летуном Юрієм Гагаріним, що відбувся протягом 89 хвилин в середу 12-го квітня ц. р., тим більше сумнівів викликають подані ними повідомлення в публічній опінії. Виникають і цілком оправдані здогади, що реклямований ними лет міг бути звичайною містифікацією, інсценізованою для пропаґандивно - політичних цілей.

Ці здогади підтверджує ціла низка переконливих даних. Найперше, і досі не заперечили совєтські чинники повідомлення деяких західніх комуністичних таки часописів, що ще в п'ятницю 7-го квітня ц. р. випущено в Совєтському Союзі космічний екіпаж з людиною, і ще досі не вияснена справа, що сталося з випущеним в цьому екіпажі астронавтом Іллюшиним, який, згідно з одержаними з СССР вістками, вернувся в „невиразному стані", чи то й згинув. Як здогадуються деякі експерти, Совєти рішилися негайно ж після цієї своєї чергової невдачі за всяку ціну інсценізувати „успішний" космічний лет з Юрієм Гагаріним, що вони могли зробити цілком добре, випустивши справді такий космічний екіпаж в орбіту Землі, але без астронавта в ньому, а тільки з готовими вмонтованими в його апарати фікційними радіоповідомленнями для комунікації із сиґнальними стаціями світу.

Можливість такої містифікації доводять такі факти, що про лет „Востока" большевики повідомили аж тоді, коли він уже знаходився в орбіті Землі. Таких повідомлень вони досі ніколи не робили, боячись компромітації на випадок невдачі. Також вони промовчали всі дані про випущення „Востока" і про його приземлення, не подаючи до відома ані місця його випущення, ані місця приземлення. Зате дуже докладно подано до відома, як жваво, просто танковим кроком виходив із свого екіпажу Юрій Ґаґарін, як зараз же попросив він телеграфувати до Нікіти Сергійовича Хрущова про свій успіх і з яким захопленням розповідав про те, як чудово йому мандрувалося в умовах втрати всякого почуття ваги, як він у той час, плаваючи в повітрі кабіни в оточенні літаючих предметів, їв, пив, співав і навіть писав, притримуючи папір подушкою і до того всього докладно обсервував Землю, розрізняючи на ній не тільки моря, континенти, ріки та гори, але навіть вкриті травою і зорані площі колгоспів.

Про можливість нової совєтської фальшивки з успішним летом Ґаґаріна могла б свідчити й совєтська реакція на цей успіх, заранжована, без сумніву, заздалегідь, ще далеко перед випущенням „Востока" в орбіту. Тож приготовано не тільки тексти телеграм Ґаґаріна і Хрущова, інтерв'ю і заяву Ґаґаріна, що йому призначено ролю „першого совєтського астронавта", але протягом не цілого дня запроєктовано, надруковано й випущено в продаж мільйони поштових марок, присвячених цій події. Зараз же після повідомлення про „удачу" Ґаґаріна опубліковано також комунікат ЦК КПСС, Президії Верховного Совєту і Ради Міністрів СССР, які протягом чи не кількох хвилин встигли зібратися, обговорити й зредаґувати обширний текст про новий совєтський успіх із закликом до роззброєння і встановлення тривалого миру.

Усі ці сумніви і здогади на тлі впертої мовчанки військових кіл ЗДА й інших країн Заходу про вислідн стеження їхніх сиґнальних стацій за летом „Востока", як і свідомість публічних опіній світу, що цей совєтський успіх, навіть якби він був справжній, уможливлений наявністю тоталітарної совєтської системи, яка для технологічних досягнень не шкодує не тільки більйонів рублів національного прибутку, але й жертвує для тієї мети рабську працю, добробут, а то й життя своїх громадян, ставлять совєтський „успіх" на належне йому місце: в найкращім випадку — досягнення, здійсненого з допомогою безоглядної експлуатації людей.

И. Чировський

ФЕДЕРАЛЬНИЙ БЮДЖЕТ І НАРОДНЕ ГОСПОДАРСТВО

Тому, що все ще триває дискусія над плянованими дефіцитовими федеральними видатками демократів, що мали б упродовж двох наступних років досягти 5 більйонів долярів бюджетового недобору і спричинити відсутність сподіваної цього року надвишки федеральних прибутків, цікаво приглянутися арґументам за і проти такої фіскальної політики, тим більше, що це — надзвичайно важлива проблема.

Недавно в цій дискусії взяв участь колишній республіканський секретар праці, Мічелл, який гостро закинув демократичній адміністрації і президентові Кеннеді недокладне та криве насвітлювання сучасної господарської ситуації і фальшивий та тенденційний песимізм, що, мовляв, більше пошкодив, як допоміг економіці країни. А приймаючи до уваги факт, що народне господарство іде шляхом поліпшення, консервативні кола заперечують раціональність дефіцитової фіскальної політики федерального уряду.

Передусім — бюджетовий дефіцит сам по собі є чимсь від'ємним так для приватної особи і приватного підприємства, як і для державної економіки. Це — доказ життя понад стан, що веде по своїй суті до хронічної заборгованости, а то й банкрутства. І тому державна дефіцитова економіка може бути оправдана тільки надзвичайно важливими факторами, як загальна ринкова депресія або воєнна катастрофа. Під цю пору, здається, немає серйозної причини на таке поглиблювання заборгованости.

Подруге, зростаюча державна заборгованість спричиняє нерівність в індивідуальних прибутках. Багатші шари населення, що закуповують державні позичкові облігації (бонди), інкасують відсотки з цих бондів, що їх виплачується з державних податкових прибутків. А більшість податків платить таки масовий громадянин.

Потретє, збільшена державна заборгованість спадає великим фінансовим тягарем на наступні роки і генерації, які мусітимуть сплачувати борг, зроблений у попередніх роках, а то й попередніми генераціями. І тут знову несправедливість в розподілі: одні витрачають гроші і з цього користають, а інші сплачують борги, що їх ніколи не робили.

Почетверте, глибока заборгованість держави обмежує її свободу в монетарно - кредитовій політиці, чи то безпосередньо, чи посередньо, у випадку американської економіки через т. зв. федеральну резервову банкову систему. В таких ситуаціях важко обмежувати кредит, збільшувати редисконт чи законом вимагані банкові резерви для реґуляції ринку.

А економічне положення ЗДА, видимо, поліпшується, так би мовити, потверджуючи консервативну теоретичну думку, що противиться політиці дефіцитового федерального бюджету. За останні два тижні піднеслися продукція і продаж сталі і авт, двох найважливіших галузей національної економіки. В березні поважно обнизилося безробіття, хоч відсотково менше як рік тому із причини економічних структуральних перемін.

Оці переміни спричинені не тільки приспішеною автоматизацією, але й великими осягами в дослідах, відкритті нових матеріялів та новому застосуванні пальної енергії. І так нова сентетична ґума знаходить щораз більше застосування, заступаючи в різних ділянках природну ґуму. Нові текстильні синтетичні матеріяли покрили в 1961 році 27 текстильного ринку, тоді, як у 1950 році вони доставляли тільки 21.8%, а в 1940 році — 10% запотребування. Втрое збільшилося вживання всякого роду плястиків. Природний газ витискає нафту. Недармо акції компаній, що розвинули наукові досліди для створення нових матеріялів, продуктів і виробничих процесів, пішли дуже вгору і підсичують надії на економічний просперитет.

Розуміється, що такий розвиток подій в промисловості вимагає основних змін і на ринку праці: перекляснфікації, перевишколу і пересунення робітної сили. А це довгий і складний процес, що неминуче приводить до „технологічного" безробіття, яке ліквідується із закінченням даного процесу.

На сторінках преси припиняється дискусія над рецесією, а натомість починають аналізувати: яким буде новий господарський розгін і як довго триватиме просперитет.

От „Ю. С. Нюз енд Ворлд Ріпорт" приходить у своєму випуску із 10 квітня до таких висновків: протягом усього 1961го року ринок буде підійматися з імпасу, впродовж 1962-го і частково 1963-го року триватиме просперитет, а під кінець 1963-го року почнеться нова рецесія, що розтягнеться й на 1964-ий рік.

Такого роду гороскоп є нічим іншим як спробою проєкції минулих господарських коливань в майбутність. Але коли наявні всі познаки економічної поправи, то чи є сенс проєктувати дефіцитовий бюджет саме на ті роки, що повинні, за всіма сподіваннями, бути періодом доброї економічної коньюнктури? Мабуть, таки ні. Однак, тут дещо на оправдання демократичних плянів. Без сумніву, демократичний песимізм дечому пошкодив, але широко запроєктовані пляни державних інвестицій і видатків на зброєння та економічну поправу сильно піднесли на дусі американського продуцента, робітника та споживача і в такий спосіб припинили поглиблення рецесії. Навіть найбільше консервативні кола не пробують заперечувати, що надія на великі державні видатки не дала підприємцям попасти в крайність, раціоналізуючи та редукуючи свої господарські пляни. Іде тут тільки про те, щоб демократичний уряд не переборщив у своїй політиці „нових обріїв" — не старався забезпечити кращих умовин усім громадянам засобом державної ініціятиви, замість ждати ініціятиви в покращанні цих умовин саме від громадян. В цьому й полягає розбіжність між економічною філософією консерватистів і філософією прихильників — „нових обріїв".

ПОХОДИ ПРОТИ АТОМОВИХ БОМБ

Мюнхен. — На латинський Великдень у різних країнах Західньої Европи відбулися демонстрації противників атомової зброї. В Західній Німеччині акція проти атомових бомб ведеться вже кілька років. Розташована на кордоні двох світів, розмежованих залізною заслоною, Німецька Федеративна Республіка може ближче придивлятися до ідей і людей, які стоять за акцією проти „атомової смерти". Звичайно, в Західній Німеччині, як і в інших вільних країнах, є переконані ідеалісти, що вірять у силу шляхетних кличів, якими, мовляв, можна примусити і Москву відмовитися від виробу та уживання атомової зброї. Цим ідеалістам здається, що за почином західніх держав володарі Кремлю припинять атамові зброєння. Отже, треба зробити почин, і тоді настане в світі згода - злагода . . .

Однак, за цими наївними ідеалістами стоять замасковані комуністичні реалісти. Їх завдання — з допомогою „гуманних" кличів поглибити запаморочення в опінії вільних народів. Бачивши, що в протиатомовій акції діє комуністична рука, професійні спілки Західньої Німеччини рішучо відмежувалися від походів проти атомового зброєння, і ці походи тут не мали успіху.

З більшим успіхом відбулися демонстрації проти „атомової смерти" у Великій Британії. Там є цілі ґрупи та визначні особи в Ліберальній Партії і в Партії Праці, які ведуть пропаґанду за однобічне рішення західніх держав — залишити атомову зброю. Серед демонстрантів проти атомової зброї виступає 88-літній лорд Рассел славний математик і філософ.

В акції людей, незалежних від комуністичної пропаґанди (а таких, безперечно, більшість), є одна дуже слаба сторона, що виявляє їх непослідовність, а може навіть неусвідомлену до кінця нещирість. Кожному мусить бути ясно, що теперішній мир базується на рівновазі сил між Сходом і Заходом. Коли б Москва мала рішальну перевагу в збросні, то вона не спинилася б перед аґресією супроти своїх ближчих і дальших сусідів, не вважаючи на всі протести демонстрантів проти атомової зброї. — Кремль визнає кожну війну за „справедливу", якщо вона має привести до поширення комуністичної диктатури. Щирі прихильники однобічного атомового роззброєння в різних країнах добре знають, що російські атомові бомби не вибухають лише з тої причини, що Москва боїться негайної відплати збоку вільного світу, в першу чергу Америки. Ці „протестанти" добре знають, що під комуністичною диктатурою вони не могли б збиратися і засуджувати прилюдно атомову зброю. Адже ніхто не чув щоб у країні „побудованого соціялізму" — в СССР — відбувалися демонстрації проти атомового зброєння совєтської імперії, за однобічне роззброєння совєтської держави.

Є один, на перший погляд ніби поважний, мотив за атомове роззброєння, який висловлюють деякі противники атомових бомб. Мовляв, дальші перегони в збросні неминуче приведуть до світового конфлікту, в якому загине ввесь людський рід. Тому ці люди радять, в разі аґресії збоку Москви, не противитися злому, а здатися на ласку аґресора! Такі ідеї розвивають в Англії сер Стівен Кінґ-Голл та згаданий уже лорд Рассел. Вони сподіваються, що згодом московські переможці цивілізуються і дійдуть до визнання цінностей демократичного ладу . . .

Очевидно, ці „пораженці" вважають володарів Кремлю за людей ненормальних, готових почати атомову війну без певности в перемозі. Ясно кожному, що від атомової війни загинув би не тільки вільний світ, але також світ комуністичний. Кремлівські вожді теж хочуть жити і не розпічнуть війни доти, доки будуть знати, що негайно після своєї аґресії дістануть відсіч.

Однобічне роззброєння вільного світу заохотило б Москву до негайної аґресії проти вільних країн. Ще Ленін учив своїх партійців, що комуністична влада повинна уникати війни з сильним противником. Зате супроти неозброєних країн комуністи виступлять як завойовники, не зважаючи на протести миролюбців-ідеалістів.

П. А.

Пропаґандивна дурійка довкола Ґаґаріна

Москва. — В п'ятницю минулого тижня 14 ц. м., совєтські власті уладили 27-річному летунові-майорові Юрієві Ґаґарінові, першому астронавтові, небувалу в тому місті параду. Сотні тисяч народу стояли вздовж 12-милевого шляху, що вів від летовища у Внукові до центра міста, на Червоний майдан, де на трибуні біля мовзоленого Леніна стояв Хрущов і всі інші найвищі „достойники" Совєтського Союзу. Хрущов кількакратно обіймав і розціловувався з Ґаґаріном серед радісного реву непроглядної маси москвичів. Обидва вони — Хрущов і Ґаґарін — виголосили промови, витримані строго по лінії політично-комуністичної пропаґанди, що цілою парою використовує ту подію для вивищування комунізму та здогадної вищости большевизму над системою вільного світу. Всі виступи Ґаґаріна є строго контрольовані пропаґандивними спецами, все, що він говорить, є відчитуване з текстів, що їх написали йому офіційні пропаґандисти. У т. зв. Свято-Георгіївській залі Кремлю відбулось в минулу п'ятницю велике прийняття у честь Ґаґаріна, під час якого „президент" СССР Леонід Брежнєв удекорувати летуна двома орденами—Леніна і Золотої Зорі, з титулами „героя Совєтського Союзу і пілота-космонавта". Для цієї паради спроваджено до Москви також цілу родину пілота — його 26-річну дружину Валентину, 2-річну донечку, батька, матір, двох братів і сестру. Совєтський уряд запросив на летовище на прийняття Ґаґаріна чужинецьких дипломатів, які не могли відмовитись; американський амбасадор Люелин Томпсон також ґратулював летунові, а той відповів за вивченою лекцією:: „Прошу передати американським астронавтам мої бажання успіху". Водночас західні газети занотовують цілу низку суперечностей і неясностей в різних заявах і відомостях про лет Ґаґаріна. І так, на міжнародному конґресі для дослідів сферичного обширу в Флоренції, Італії, совєтський представник проф. Анатолій Благонравов заявив, що Ґаґарін втримував контакт з Землею „через раіо". Він заперечив, наче б спутнік, яким летів Ґаґарін, мав вікна. Зате сам Ґаґарін запевняє, що він оглядав Землю і навіть відрізняв крізь вікна, що були наче в кораблі, окремі хліборобські та міські смуги на Землі. Неясна історія теж із приземленням Ґаґаріна, який за версією ТАСС-а впав „двома ногами" на ріллю біля якогось колгоспу в ближче неназваній місцевості, вискочивши з спутніка парашутом, наче з звичайного літака. Фахівцям неясно, як це могло статися. Сам Ґаґарін, виконуючи дані йому строгі інструкції, в зустрічі з пресою в минулу суботу в Москві, промовчував або давав викрутні відповіді на всі запити, що стосувались детайлів його подорожі, технічних подробиць його спутніка та спробу, як він вернувся на Землю. Зате він твердив, що совєтські власті докінчують будування нового „космічного корабля" для подорожі на Місяць та що він Ґаґарін, хотів би, щоб його вислали туди.

Вісті УНСоюзу

Вимога часу. — Український Народний Союз завдячує свій невпинний ріст і розвиток та своє передове становище в американсько-українському суспільстві багатьом факторам, одним з яких є й його публікації та постійне інформування Громади про його працю й досягнення. Для кращого перегляду інформацій та міркувань на союзові теми, сім років тому започатковано в союзовому органі „Свобода" видавання ще окремої „Трибуни УНС", де ці союзові матеріяли комасовано. 72 числа союзової „Трибуни" є вже сьогодні великою і своєрідною історією розвитку нашої організації. Все ж таки, „Трибуна" появляється один раз у місяць, а союзове життя і союзові події відбуваються кожного дня. Для швидшої і кращої інформації про це союзове життя, подаватимемо тепер короткі його огляди частіше на цьому місці. Започаткована в цьому числі рубрика „Вісті УНСоюзу" є справді вимогою часу та доповнюватиме „Трибуну УНСоюзу", що й дальше появлятиметься нормально, з кінцем кожного місяця разом із рекордовим та касовим звітами УНСоюзу.

Після смерти сл. п. Дмитра Галичина, головного предсідника УНСоюзу, між союзовцями залишається великий жаль по втраті свого довголітнього провідника та щире бажання вшанувати його пам'ять не тільки вставанням з місць та хвилиною мовчанки на своїх зборах, але й тривалими успіхами в праці для дальшого росту і розвитку своєї організації. Започаткував цю акцію гол. радний Іван Одежинський у Филаделфії, зобов'язавшись вшанувати пам'ять свого Предсідника додатковою кількістю 30 нових членів впродовж квітня — першого місяця жалоби. Подібні зобов'язання зголошують уже інші союзові працівники.

Знову успіх! У союзовій, як і кожній праці трапляються не тільки успіхи, але бувають і невдачі. До невдачних в орґанізаційній праці належать два попередні місяці, в яких не пощастило не тільки збільшити кількість членів, але навіть не можна було покрити всіх втрат в членах. Минулий місяць, як інформує гол. секретар д-р Я. Падох, був зворотним у цьому році, бо закінчився чистим прибутком 65 нових членів.

Війну суспензам проголошує головна канцелярія! Показується, що саме ці суспензи, не тільки зайві, але часто цілком безглузді, бо приносять найбільшу шкоду самим суспендованим членам, становлять справжню діру в союзовій орґанізації, якою витікають орґанізаційні успіхи багатьох відданих союзових працівників. Такої війни не може повести канцелярія без максимальної уваги, старань і допомоги секретарів Відділів.

Активність Відділів УНСоюзу не матиме бажаного ефекту і впливу на розвиток нашої організації, якщо не будемо про неї інформувати всю нашу Громаду. Тому проситься союзовців і, зокрема, урядовців Відділів подавати інформації про їхню активність до свого органу, „Свободи", по можності негайно.

Об'яви про збори Відділів треба пересилати Адміністрації „Свободи" бодай два тижні наперед, щоб був час їх надрукувати і щоб члени мали час з цими об'явами познайомитись та відповідно влаштуватись.

Курси українознавства і дитячі табори на Союзівці є одною з найбільших нагод для нашої молоді і дітвори пізнати та полюбити свій рід, свої українські традиції і культуру. Саме тепер адміністрація Союзівки приймає зголошення дітей до таборів, що відбуватимуться від 24-го червня до 15-го липня для дівчат і від 16-го липня до 6-го серпня для хлопців, та зголошення на курси, що триватимуть від 7-го до 30-го серпня. Вклад у виховання молоді, це найкраща інвестиція і це повинні мати на увазі зокрема члени УНСоюзу.

Поважна частина членів УНСоюзу, які одержали збірник - альманах „Наш Шевченко", вже виявила своє зрозуміння до тієї великої культурної акції, що її веде УНСоюз та його орган „Свобода" і переслала два доляри за альманах, часто долучуючи до цього ще й свою пожертву на видавничий фонд. Все ж таки, є ще й досить поважна частина таких, які досі цього не зробили. Сподіємось, що зроблять вони це в найкоротшому часі та вможливлять цим нашій організації і його видавництву продовжувати їхню видавничу і культурну активність, що надає змісту нашій праці і нашому життю.

Ярослав Падох

НА ПІОНЕРСЬКОМУ ШЛЯХУ

(У сорокліття нюйоркської „Свободи" 194-го Відділу УНС)

(5)

Приглядаючись ближче програмі зборів, можна ствердити, що вона, на диво, була клясично проста й практична. Після вступних церемоніяльних запитів і доповіді гостей-організаторів, слідували: вибір президії зборів, вписе членів-основників, встановлення назви, вибір уряду, зложення приречення Управи Товариства та самих членів, встановлення вкладки й користей, які за те членам належалися б, збірка перших вкладок, назначення часу нових зборів і святочне закінчення зборів — відспіванням гимну народу й щойно [illegible] відродженої Української Держави. Чи не вперше в той день Дев'ятою евеню, яка своїми будками й станками з рибою та [illegible] і неугомонним криком торгівців так дуже нагадувала ще сьогодні галицькі ярмарки, понеслися звуки нашого гимну. Протокол говорить про це виразно. Тільки прочитайте записане останнє речення протоколу: „Збори закінчено сьпіванєм ще невмерла Україна". Згодом протоколянт виправився в записі цього постійного закінчення зборів, і його записи вже в більшій згоді з мовними правилами.

Перші збори відбулися в домі ініціятора товариства, Миколи Лесюка при 358 Вест 38 вулиці. Чергові ж збори, скликані тиждень пізніше, 14-го лютого, відбулися вже в Доґерти Голл при 335 Вест 39 вулиці, в безпосереднім сусідстві Дев'ятої евеню. Як попередні збори були присвячені заснуванню товариства „Свобода", так ці чергові вже стояли повністю під знаком Українського Народного Союзу. Приявні члени „Свободи" вписувалися до УНСоюзу, після чого П. Задорецький, який знову прибув, щоб „вказувати недосвідченим членам дорогу до організованої громади", як добрий учитель, „говорив з повагою, як ми масмо поступати далі і заховуватися" з новозаснованим Товариством. Далі говорив П. Задорецький до всіх товаришів і товаришок, щоб боронили добре ім'я Товариства і шанували урядників і „вє разом жили взагалі, яко брати і сестри". В той час ще слово „товариш" не було занектоване большевиками і належало до доброго громадського тону вживати його у публічній мові.

На зборах доповнено уряд товариства заступниками предсідника, секретаря й касира, чотирма опікунами хворих, по двох для мужчин і жінок, та двома контролерами книжок. А потім знову, бо як же інакше могло бути, закінчено урочистим „Ще не вмерла Україна". І воістину вона не вмерла була в той час ні на Україні, ні на цьому клаптику американської України на Заході великого Ню Йорку. Заложене Товариство було першим серед тамтешніх земляків. З ним і воскресла була Україна серед досі неорганізованих й неосвідомлених її синів і доньок.

Лівчиці в Ню Йорку

Де Лівчиці, а де Ню Йорк. Скільки тисяч крайових кілометрів і американських миль простягнулося поміж малим галицьким селом і величезною метрополією світу! Скільки дорогоцінних долярів, без яких немає шифкарти на поворот до рідного краю, ділило ці два різні світи! Як перейти ці простори, як перебороти інші труднощі, що горами й океанами заступали лівчичанам шлях до їхньої вузької батьківщини? Як поконати тугу, що з'їдала їх знеможене мандрівкою серце вже при виході з рідного села, і як здобути назад, в холодному чужому світі, втрачену опіку рідної громади, без якої так важко жити однаково бідному, і багачеві? Як універсальний лік на всі ці потреби мало стати щойно засноване товариство.

Не випадково народилося воно вже після першої світової війни. Жахливі вісті з рідного краю з часів неустанних фронтів і окупації, щораз понуріші новини з польського панування на поавстрійській займанщині чимраз більше зміняли дотогочасний спосіб життя і думання українських еміґрантів в Америці.

Тільки до першої світової війни були вони типовими перелетними птицями, які перепливали океан, покинувши рідні села лише короткий час, щоб, здобувши трохи грошей, повернутися додому. Адже ждала там на них рідна хата, зеленіли й сохли, ждучи на господарів, ниви, чекали направи стодоли, тужили залишені родини. А після війни з перелетних птиць наші земляки почали ставати осілими людьми. Та як оселитися настало поза Лівчицями? Як жити далеко від своїх людей, без рідної громади й її стародавнього ладу? Товариство „Свобода", створене самими лівчичанами і тільки для них, мало заступити бодай почасти їх велику втрату.

Створення Комітету Пам'ятника Шевченкові в Милвілі, Н. Дж.

Ініціятивна Група, зложена з громадян міста Милвіл і околиць, підприйнялась завдання зорганізувати Комітет Пам'ятника Шевченкові.

Наша громада від самого початку свого існування не мала жадного центру, що координував би і керував би культурно - виховною працею громади, поселення нашої громади є на великому просторі, і є ще багато інших перешкод. Та все таки 20-го лютого відбуто організаційні збори і вибрано Комітет Пам'ятника Шевченкові, який очолив тут роджений українець п. Ст. Романик. В Комітеті заступлені майже всі тут існуючі організації. Признання треба зложити жіноцтву, що у великій мірі своєю активною працею причинилось до створення Комітету. Заплановано і підготовляється концерт, що відбудеться не пізніше як в другій половині травня в залі Гайскулу в Милвілі.

Зміст і форма концерту не відходитиме від концертів, чи академій в інших містах, але місцеві обставини вимагають пристосування його до місцевої публіки, яка в переважаючій кількості передбачена не-українського походження.

Найважнішою точкою концерту буде перший виступ новствореного хору, що вже від минулого року пильно до нього готовиться під мистецьким керівництвом інж. Р. Степаняка, який присвячує багато часу і праці над мистецьким обробленням пісень і програми концерту. Приємно вражає велике число хористів, пань і панів тут роджених українців. Більша частина хористів живе у віддалі 10—15 миль від місця проб хору.

Цим концертом не лише звеличаємо поета, але це буде і першим спільним культурно-публічним виступом нашої громади на цьому терені. Віримо, що святкування сотих роковин смерти поета спопуляризує його ім'я на цьому терені, громади об'єднає, як цього Шевченко від нас вимагав: „Обнімітесь, брати мої, молю вас благаю", і учасникам концерту принесе моральне задоволення.

Про час, місце і програму концерту своєчасно громадянство повідомимо через місцеве радіо і пресу та через українську пресу.

До громадянства звертаємось з проханням піддержати Комітет морально і матеріяльно, щоб концерт вийшов якнайвеличавіше, і щоб допомогти в побудові пам'ятника поетові в столиці ЗДА.

Комітет Пам'ятника Шевченкові в Милвіл, Н. Дж.

Шевченківський Шкільний Концерт в Міннеаполісі, Мінн.

Суботня Школа при церкві св. Константина в Міннеаполісі, Мінн., відзначила 19-го березня Сторіччя Смерти Тараса Шевченка спеціяльним концертом, який відбувся під проводом п-ні О. Бенцаль-Карпяк.

Шкільний хор пік проводом інж. Е. Карпяка відспівав „Заповіт". Славомир Луців відчитав гарну доповідь на тему „Наш Батько Тарас Шевченко". Декламацію „Мені однаково" гарно віддеклямувала учениця В. Таращук, а дует „По діброві вітер віє" і „Ой кряче, кряче" відспівали: С. Павлишин і Ст. Ковальчук. 8 учениць: М. Гайнус, О. Бучик, О. Галій, В. Таращук, Л. Паньків, М. Вовчак, Л. Остапович і О. Остапюк збірно віддеклямували вірш Л. Глібова „Біля портрета". Після короткої перерви слідувала інсценізація „Розритої могили", в якій гарно виступали учні: М. Дудинський, як Шевченко, приятель Тараса Степан — Б. Мандибур, і запорізький козак — Яр. Коляса. Гарно деклямувала учениця М. Вовчак „Привіт дітей Тарасові Шевченкові". Також добре деклямували збірно поему „Посланіє живим і мертвим і ненародженим землякам моїм" чотири учениці: Паньків, Муха, Хома і Свінціцька. Гарним був живий образ малих дівчаток в народних строях до вірша: „Вінки плетемо тобі, Тарасе", який деклямувала Л. Никифорук. Потім слідувало скрипкове сольо уч. Яр. Коляса при фортепіяновім супроводі уч. Христ. Гунчак. На закінчення шкільний хор під проводом інж. Е. Карпяка відспівав „Зоре моя вечірная" і „Садок вишневий коло хати". Співом національного гимну закінчено це свято.

Миле враження на присутніх зробив цей концерт, і батьки складають отсим щиру подяку п-ні О. Бенцаль-Карпяк і п. інж. Е. Карпякові за їх щиру і повну посвяти працю для наших дітей.

Чистий прибуток із концерту $50 складає Батьківський Комітет на будову пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашингтоні.

Н. М.

За гасло Т. Шевченка в Лярусі

Шевченківський Комітет у Бельгії звернувся до Дирекції Ляруса в Парижі з проханням включити в нього в наступних виданнях гасло Т. Шевченка. Як відомо, малий Лярус є настільною книгою усіх студентів і інтелектуалів романського світу, бо крім словника містить у сконденсованій формі історію, географію, літературу й культуру всього світу. Ним користуються також редактори й видавництва при укладанні нових енциклопедій. Він перевидається кожного року великим тиражем. На жаль, у ньому немає гасла про Т. Шевченка. Включення в цю працю гасла про нашого поета, дозволило б у великій мірі пропхати Т. Шевченка до західніх енциклопедій, з яких багато про нього не згадують.

Тому Шевченківський Комітет у Бельгії звертається з проханням до Шевченківських Комітетів у інших країнах та до наших видавництв надсилати на адресу Дирекції Ляруса свої публікації про Т. Шевченка в усіх мовах, переклади його віршів, портрети, відзнаки, марки, запрошення і програмки академій, каталоги виставок і т. п.

Адреса:
La Direction du Petit Larousse,
17, rue Montparnasse. Paris

За Шевченківський Комітет:
о. митр. прот. І. Бачинський, голова;
Г. Оцинко, секретар.

Центр населення ЗДА знаходиться біля Централії в стейті Іллиной

Вашингтон. — Секретар торгівлі Лютер Г. Гаджес ствердив на основі переписуʼ населення з 1960-го року, що центр населення ЗДА знов посунувся на Захід і знаходиться тепер біля місцевости Централія в стейті Іллиной. В 1950-му році центр населення був в місті Ольні, що є в стейті Іллиной при Кордоні з Індіяною. 100 років тому центром був Портсмут в Огайо. Центр населення, — це такий пункт в цій країні, через який поведені лінії у всіх напрямках ділять населення на дві рівні частини. Секретар Гаджес дає іншу дефініцію цього поняття. Це пункт, до якого всі мешканці ЗДА в 50 стейтах можуть їхати на конвенцію, відбуваючи таку саму віддаль. В 1790 році центром населення був Честертон в Мериленді. В 1860 1870 і 1880 роках був у стейті Огайо. Від 1890 до 1940 центр населення був в стейті Індіяна, посуваючись постійно на Захід. Тепер він знов посунувся на Захід, бо збільшується число населення в Каліфорнії, і тому, що прибули два нові стейти Аляска і Гаваї, які є на Заході.

● Португальський диктаторський прем'єр Антоніо де Олівейра Салязар перевів зміни в свому уряді та сам призначив себе міністром військових справ. Він видав різні військові накази для скріплення португальської колонії Анґолі проти визвольного руху тамошніх чорних автохтонів. Салязар має тепер 71 рік, — він є прем'єром Португалії від 1936 року.

● Українська Вільна Академія Наук у ЗДА перейшла з днем 8-го квітня ц. р. до власного будинку при 206-ій Вест 100-й стрі, Ню Йорк 26, Н. Й., де й працює від тепер її канцелярія. Телефон УВАН — Ню Йорк АС-2-1866.

З минулого карнавалу

БАЛЬ ІНЖЕНЕРІВ У ФИЛАДЕЛФІЇ

Одною з найвидатніших імпрез цього карнавалу, не лише у Филаделфії, але й цілого Сходу Америки, став безсумнівно Баль Інженерів, який вже від кількох років влаштовує відділ Товариства Українських Інженерів у Филаделфії, якого головою під цю пору є інж. А. Шутка. Не зважаючи на те, що з приводу важких сніговій Баль Інженерів, що мав відбутися в готелі Бенджемін Френклин у вчаснішому реченці, не міг годі відбутися — перенесений на пізніший час, перед самим закінченням м'ясниць і до того на звичайний день тижня, п'ятницю, 17 лютого 1961 року — баль був повним організаційним і товариським успіхом.

Головною атракцією балю, що його організував Балевий Комітет під головуванням інж. Е. Филиповича і якого аранжером був інж. О. Вонторський, була церемонія презентації деб'ютанток, в якій взяло участь 12 молодих красунь з Филаделфії й околиці. Кермувала цією презентацією пані інж. Лідія Дяченко. Оркестра під орудою Василя Босого була спроваджена з Ню Йорку.

На баль прибуло багато гостей зпоза Филаделфії, між ними голова Товариства Українських Інженерів інж. Роман Рогожа з Ню Йорку із дружиною, інж. Е. Ярош із дружиною, та інші.

Деб'ютантки, що їх „виводила в світ" пані Лідія Дяченко, були справжньою прикрасою балю. Ось їх прізвища: (на знімці від ліва до права): Зірка Бобинська, Ірена Ковшевич, Арета Галущанська, Христя Баранська, Ніна Донець, Анна Ющишин, Жданна Кравців, Оксана Романяк, Донна Довбуш-Саттон (народжена в Америці, унука п. Олени Лотоцької голови СУА), Марта Винницька, Ліда Жилава, Ева Каратницька.

Ф. П.

БАТЬКИ! Ключем до надійної майбутности дитини є в першу чергу набуття високої і професійної освіти. Забезпечіть її Вашій дитині вже на самих початках її життя, придбавши для неї студійну полісу УНСоюзу!

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ МОГО ДОРОГОГО МУЖА

п./полковника Ромака

В. ДОЛИНСЬКОГО

буде відправлена

в п'ятницю, 21-го квітня 1961 року

в год. 8:00 вечора

в УКРАЇНСЬКІЙ КАТОЛИЦЬКІЙ ЦЕРКВІ СВ. ЮРА

в НЮ ЙОРКУ

ПАНАХИДА

До участи в Панахиді

ЗАПРОШУЮ ДРУЗІВ ТА ЗНАЙОМИХ

Дружина

ПОДЯКА

Дня 6-го березня 1961 р.

покинув нас несподівано Наш Найдорожчий

МУЖ і БАТЬКО

д-р Роман КІЧОРОВСЬКИЙ

У нашому великому горю діznали ми зворушаюче багато сердечних виявів співчуття, розради, піддержки та помочі від наших Близьких, Приятелів, Знайомих та Товаришів Покійного.

Усім Їм хочемо цією дорогою зложити нашу щиро-сердечну подяку. В першу чергу наша вдячність належиться Всеч. о. Теодорові Данисирові, пароховi Української Католицької Церкви Св. Родини у Вашингтоні за всі відправи, провід у Похоронах і християнські слова потіхи. Щиро дякуємо Високопреподобним Отцям: о. Деканові Д. Шулеві, о. Ректорові В. Макухові та о. Проф. М. Войнарові за участь у відправах та Похоронах і за окремі молитви за упокій душі Покійного. Щиро дякуємо всім учасникам хору, з п. д-ром С. Гілем і п. П. Крулем на чолі, за те, що своїм повним імпресії співом, піднесли величність похоронних обрядів. За зворушливі слова прощання над відкритою могилою щиро дякуємо п. д-рові В. Копачеві, Відділу Схід. Об'єднання Американсько-Українських Ветеринарних Лікарів та д-рові А. Сасові-Яворському з Люїзіяни, а Колегам Покійного, місцевим членам Об'єднання Амер.-Укр. Ветеринарних Лікарів і Тим, що прибули з-далека, щиро дякуємо за справді дружньо-товариське прощання і оказану нам добру волю й поміч.

Нашим Дорогим Приятелів, що ще в важких днях недуги Покійного і від першої хвилини після Його смерти були при нас і досі є, завжди готові допомогти й піддержати, де тільки їхня поміч і піддержка потрібні, хочемо запевнити, що їх добру волю й сердечність супроти Покійного й нас, оцінюємо з правдивою вдячністю. Рівнож усім, що прямо масово участю у Похоронах, заманіфестували своє сердечне відношення до Покійного і звеличали Його пам'ять, всім Тим, що молилися за Покійного, принесли Йому вінки і квіти, жертвували на поминальні Служби Божі і добродійні цілі, наша найсердечніша подяка.

Нехай усіх їх винагородить Бог за їх добре серце.

ТЕОДОЗІЯ КІЧОРОВСЬКА — дружина

МАРІЯ, ГАЛИНА, МАРТА й РОМАН — діти

Вашингтон, квітень 1961.

ЗІ СПОРТУ

ЗДІЙСНЕНА МРІЯ УСК-У

В суботу, 1-го квітня висвітлено в Нюарку, в залі Чорноморської Січі, фільм зі спортового життя УСК-у Ню Йорк п. н. „Здійснена мрія". Цей гарний документальний кольоровий фільм виготовив д-р Жегалович при співучасті цілої групи відданих УСК-ові членів та симпатиків, і фільм справді має історичну вартість. У фільмі представлена історія нашого українського стадіону в Ню Йорку від стану закупленої площі, на якій було сміття, до закінчення праці над стадіоном. Показана там прикладна праця членів УСК-у при ремонті закупленої площі, та багато моментів, гідних наслідування в інших наших клюбах. Фільм цей справді варт побачити. Можна тільки додати, що набуття і приготування до вжитку українського стадіону в Ню Йорку можна вважати здійсненою мрією не тільки одного клюбу, але і цілої нашої громади метрополії Ню Йорку. (сова)

МІЖНАРОДНА ФУТБОЛЬНА ЛІҐА

Міжнародна Футбольна Ліґа, яка почне свої розгривки в цьому році вже 17-го травня, остаточно устійнила шістнадцять клюбів репрезентантів різних країн, учасників гор двох груп Ліґи.

В першій групі змагатимуться: Банґу — Бразилія, Безіткас — Туреччина, Динамо — Румунія, Айнтрахт — Німеччина, Кілмарнок — Шотляндія, Евертон — Англія, Конкордія — Канада та Ню Йорк — Амерікенс.

В змаганнях другої групи візьмуть участь: Еспаньйол — Еспанія, Рапід — Австрія, Монако — Монако, Червона Зоря — Югославія, Дукля — Чехословаччина, Ізраїль, — Шамрок Роверс, — Ірляндія та Конкордія — Канада. Представник Канади Конкордія гратиме в обидвох групах. Америку репрезентуватиме знов збірна, в якій більшість змагунів — це футболісти з Англії. Досі не вирішено ще, який клюб репрезентуватиме Ізраїль.

Як вже давніше згадувано змагання відбуватимуться на стадіоні Польо Ґравндс в Ню Йорку (23 гри) та в Монтреалі, Канада, на стадіоні Мк-Ґілл університету. (9 гор).

Вже в суботу 6-го травня репрезентант ЗДА Ню Йорк Амерікенс відбуде свої перші тренінґові змагання з репрезентацією Футбольної Ліґи Стейту Ню Джерзі на грищі Ґічліф Стедіюм в Петерсоні. Там теж вперше побачимо, чи є у вибраній групі американських футболістів змагуни нашого „Тризуба", З МФ Ліґи повідомляють однак, що остаточний вибір місцевих змагунів до Ню Йорк Амерікенс буде переведений щойно у пробних змаганнях на Польо Ґравндс, які відбудуться після цієї зустрічі в Петерсоні.

(в. с.)

ВЕЛИКДЕНЬ В УСК-У

В нових умовинах по новому. Тоді як в Великодню суботу по домах закінчувались приготування до нашого найбільшого релігійного святкування — Воскресення Христового, уськівський молодняк мав до вирішення рішальні футбольні стрічі. Субота — „Новаки" — найменші усківські футболісти до 13 років життя справили свойому опікунові найбільше клопоту. Того мама не пустила, той мав зайняття в Пласті, СУМ-і чи школі у зв'язку зі святочними приготуваннями, а того, що має „ярд" висоти, взагалі тяжко було відшукати, але команда все таки бодай в дев'ятку виїхала на змагання. Противник правда не ґрізний, але все ж в повному складі. Тому й тяжко прийшлося нашим малятам. Перемога, незначна — 1:0, але дві точки наші, героєм забитого ґоля Ярослав Яковів. Литовці, що так числили на наше послаблення, зійшли засумовані, а нашим усміхається мистецтво групи.

На іншому нюйоркському грищі „Айнтракт Оваль" в тому самому часі гра йшла за більшу ставку — Стейтову Чашу Учнів. Тут в фінальних змаганнях стояли наші „Учні" — це вже старші футбольні „ветерани", до 15 років життя, і в УСК-у вже змагаються принаймні три роки! Противник — це дорість німецького клюбу — „Айнтрахт". — Гру почали наші під легкий вітер. Тут можна побачити стратегію і тактику гри, зміну позицій і виставлювання до стрілу. Імена: Шалайко, Попович, Михайлів, Возняк, Скірка чи „бразилієць" Кіляр, це наші, не імпортовані, грають завзято і з повним розумінням важливости висліду. Від початку існування „учнівської команди" вони вперше доходять до фіналу за цей трофей. Противник, користаючи з помочі вітру, кидає в бій всі свої сили, щоб здобути провадження, наші скріплюють поміч і оборону і першу півгру зводять в нічию.

З легкими змінами і переставками наші пішли в другу півгру. Введення в гру Возняка скріпило і оживило праву сторону нашого нападу, а його заграння зі Скіркою створила кілька ґрізних позицій. Провадження здобувають наші в осьмій хвилині другої півгри, виграючи викоп з рогу битий Поповичем, який Кудрик притомно вбиває в ворота німців. Гра прибирає на швидкості і завзятості. Молодняк німців, заохочуваний своїми прихильниками, йде на вирівнання, але наші оборонці лінії підсилені Шалайком, виконують своє завдання взірцево. До заломання противника приходить в 19 хвл. другої півгри, як Возняк „виставляє" довгу подачу Скірці, який сильним пасом скеровує м'яч в сторону воріт, а налітаючий Попович вбиває його в сітку. Кінцевих шість хвилин, — це безнастанна оборона німців перед вищим вислідом. Стейтова Чаша Учнів в тому році належить доростові УСК-у!

Неділя — Великдень — принесла ще дві футбольні перемоги краскам УСК-у. Юньйори „А" в змаганнях за Чашу Юньйорів Америки по драматичній нерішеній грі минулої неділі 1:1 проти італійського доросту СК Джуліяни були змушені до рішальних змагань, які виграли переконливо 3:0. Ворота здобули В. Невмежицький двоє в першій півгрі і В. Катинський одні в другій. Щоб вийти поза межі нюйоркського стейту перед Юньйорами УСК-у ще два сильні противники: Готші і Айнтрахт.

Черговоі перемоги добилася Перша Резерва УСК-у в змаганнях за Стейтову Чашу Резерв проти сильної команди „Блю Стар" вислідом 5:2. Перших двох противників переможено — Грумман 6:0 і Голланд 3:0.

Ю. Олійник

З НАУКОВИХ КОНФЕРЕНЦІЙ УВАН У ЗДА

(Доповідь М. Денисюка про його видавничу діяльність)

24 лютого М. Денисюк зробив доповідь у Ню Йорку на засіданні Книгознавчої секції УВАН у ЗДА „З історії мого видавництва в Польщі, Австрії, Арґентині і ЗДА".

Доповідач зауважив, що в публічних виступах і в українській пресі є закиди й нарікання, що українська громада в діяспорі не цікавиться українськими виданнями. На його думку це обвинувачення несправедливе. Власне треба б говорити також про недостачу відповідних авторів і брак професійних видавців.

М. Денисюк сказав, що він себе вважає в першу черґу читачем і аматором книги. Свою видавничу діяльність вважає тільки почином, а не справжнім професійним видавництвом. Далі доповідач коротко накреслив історію своєї видавничої діяльности.

Перша нагода зайнятися видаванням книг трапилася йому в Кракові, коли покійний д-р Ю. Пеленський і професор Кубійович запропонували йому зорганізувати Українське Видавництво в Кракові. Праця в цьому видавництві, де він перейшов різні фази видавничого процесу, і де він міг бути в тісному контакті також з видавництвом Домбровського, послужила добрим вишколом для видавничої роботи. Від того часу М. Денисюк займався видаванням чи поширенням української книги через видавництва чи книгарні, які він організував 1941 р. у Львові (Українська книгарська гуртівня „Овид"). 1943 р. в Інсбруку (книгарня „Роксоляна"), в Арґентині (книгарня і видавництво „Роксоляна") і вже кілька років тому у Шикаґо, ЗДА. Кожне з цих місць було окремим етапом з відмінними умовами. Цікаво, що всюди в згаданих місцях, крім Шикаґо, доповідач зазнавав труднощів через заборони видавати чи продавати українські книжки.

Зорганізувавши в Шикаґо видавництво М. Денисук видає місячник „Овид" та 12 книжечок річно. У своїй видавничій редакторській праці керується єдиним критеріям, як приймає матеріял до друку — його якістю. З кожного видання М. Денисук надсилає безплатні примірники до бібліотек УВАН і НТШ, неукраїнським бібліотекам він свої книжки продає. Авторам він платить гонорари і видаючи книжки накладом 2-3 тисячі, він на них втрат не має. На його думку, даремно закидати українській громаді байдужість до української книжки: відношення між кількістю видань і тиражем до числа громадян українського роду є непогане, коли порівняти це відношення з станом в інших, цілком нормальних суспільствах.

О. Д.

ПРОЦЕС АЙХМАНА В ЄРУСАЛИМІ

Адольф Айхман під час свого процесу в Єрусалимі, замкнений разом із двома вартовими вояками у шкляній клітці.

Промислова продукція збільшилася після 9-місячної знижки

Вашинґтон. — Федеральна Резервова Рада повідомляє, що в місяці березні ц. р. промислова продукція по раз перший збільшилася після того, як впродовж 9-ох місяців вона постійно зменшувалася. Це збільшення промислової продукції є дуже важливе, бо президент Кеннеді вже давніше був заповів, що при кінці квітня буде перевірювати стан економіки країни і вирішуватиме, чи треба дальших заходів до її підтримки. Збільшення промислової продукції в березні і незначне зменшення числа безробітних в останніх тижнях свідчить про те, що економіка ЗДА не потребуватиме таких заходів, як зменшення податків, щоб зростати після дев'ятимісячної знижки. Промислова продукція в березні збільшилася тільки на одну десяту відсотка, але це є добрий знак, бо це перше збільшення від липня 1960-го року. Департамент торгівлі стверджує, що в березні почали будувати 104,500 мешканевих одиниць, не враховуючи фармерських мешканевих одиниць.

Короткі Вістки

● **Американський військовий суд в Німеччині** засудив 20-річного сержанта летунства Дж. Морріса за самовільне арештування місцевого німецького вчителя і 15-х школярів у зв'язку з підозрою, що вони зіпсували йому радіо в його авто. Сержанта здеґрадовано до простого вояка, засуджено на 45 днів касарняного арешту та на грошову кару $420, стяганих з платні впродовж пів року.

● **В Єрусалимі,** всі три судді, члени трибуналу, що судять Адольфа Айхмана, це жиди з Німеччини, які покінчили в Німеччині високі правничі студії і частинно ще в Німеччині виконували судейську або адвокатську практику. Моше Ляндав походить з Данціґа, д-р Веньямін Галеві з Вайссенфельсу, а д-р Ізаак Равеґ з Авріху. Всі вони прибули до Ізраїлю в 30-х роках, після ґітлерівського перевороту.

● **Податкові уряди** пригадують платникам податків, що зближається реченець, до якого треба вплатити федеральний податок, а також стейтовий податок в тих стейтах, де він обов'язує. Цього року останній день вплачування федеральногоподатку припадає на суботу 15-го квітня, тому продовжено реченець до понеділка 17-го квітня, але добре є не чекати до останнього, і полагодити податкові справи якнайскоше.

● **Ґанський делеґат в Об'єднаних Націях,** Алекс Квесон-Сакей, дістав лайливого листа, підписаного „Князь Авґуст В. фон Гогенцоллерн Ґавсґофер, білий американець в обороні білої Африки". У листі лаялось всіх муринів, для яких — ніби — „нема місця" в Америці. Американський уряд перепросив муринського „достойника" за невідповідальний вибрик якогось маняка.

Посмертні згадки

Дмитро ОКРЕПКА, — довголітній член Б-ва св. Арх. Михаїла, Відд. 211, УНСоюзу в Стаплетон, С. Ай., Н. Й., помер 24-го березня 1961 р., на 78-му році життя. Покійний походив зі села Стратин, пов. Рогатин, Зах. Україна. До УНСоюзу вступив 1923 р. Полишив у смутку дружину Катерину, 2 синів: Стефана і Михайла, 3 доньки: Марію, Анастасію і Анну, 2 невістки, 3 зятів та 10 внуків. Похорон відбувся у вівторок, 29-го березня 1961 р., з пох. заведення до укр. кат. церкви, при участі Родини, Знайомих та Членів Б-ва і Відділу. Покійного поховано на St. Peter Cemetery в Стейтен Айленд, Н. Й. — Вічна Йому Пам'ять!

Т. Соколовський, секр.

Юрко СИКУРА, — член Відд. 277 УНСоюзу у Гартфорді, Конн., помер дня 12-го лютого 1961 р., проживши 66 років. До Америки Покійний прибув юнаком, маючи 17 років. Народився у селі Гринівці, пов. Товмач, Зах. Україна. До УНСоюзу вступив у 1938 році. Покійний осиротив дружину Марію, 2 доньки: Софію та Анну, сина Івана та 7 внуків. Донька Анна і син Іван покінчили каледж. Панахида відбулася 14-го лютого у пох. заведенні. Похоронено Покійного дня 15-го лютого 1961 р., після Помпнального Богослуження в укр. кат. церкві св. Михаїла, на цвинтарі св. Бенедикта у Блюмфілді, з участю Родини, Приятелів та Знайомих. — В. П. П.!

В. Гафткович, секр.

Іван УЛЯН — довголітній член Т-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 291 УНСоюзу в Кліпленді, Огайо, помер нагло від розриву серця дня 3-го березня 1961 р. у Кліпленді. Покійний народився 1891 р., в Угерцях, Ліського повіту, на Лемківщині у Зах. Україні. До ЗДА прибув 1918 р., а до УНСоюзу вступив 1937 р. Покійний був взірцевим членом Т-ва аж до смерти. Залишив у глибокому смутку: дружину Катерину, дочок Анну Попель, Марію Ковач і Юлію Турчик, синів Михайла й Осипа, брата Михайла і сестру Анастасію Пляза, як також внуків. Похоронено Його дня 6-го березня ц. р., на цвинтарі св. ап. Петра і Павла у Пармі, Огайо, при участі всіх Рідних та численних Друзів і Союзовців. — Вічна Йому Пам'ять!

М. Рутенська, секр.

ТАРЗАН, ч. 4630. Безжаліс ни Померой.

Тарзан впав, як підкошений смертельним ударом буйвола. Два тубільці прискочили йому на рятунок...

Але їх нагло затримала холодна команда лорда Помероя. — Залишіть його само-го...

Носії поглянули з недовір'ям. — Але ж, бвана... Він врятував нам життя!